

USMERNENIE K POSTUPU URČENIA BONITY SUBJEKTU V RÁMCI DOPYTOVO ORIENTO VANÝCH PROJEKTOV

v gescii Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Sprostredkovateľský orgán pre operačný program Výskum a inovácie

Verzia 1.0

Obsah

1. Úvod	3
2. Všeobecné podmienky	3
3. Finančné ukazovatele.....	4
3.1. Definičné vymedzenie používaných ekonomických pojmov	4
3.2. Index bonity	4
3.3. Celková zadlženosť aktív	5
3.4. Obrat aktív	6
3.5. Bežná likvidita	6
3.6. Čistý pracovný kapitál.....	7
4. Hodnota zabezpečovacieho prostriedku	7
5. Monitorovanie bonity zabezpečovateľa	7

1. Úvod

Cieľom tohto Usmernenia k postupu určenia bonity subjektu v rámci dopytovo orientovaných projektov v gescii Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „usmernenie“) je stanoviť metódy a postupy, ktoré bude Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „SO“) využívať pri sledovaní bonity subjektu pri posudzovaní vhodnosti vybraných zabezpečovacích prostriedkov v súlade s Metodickým pokynom CKO č. 19 k zabezpečeniu pohľadávky RO v platnom znení. Toto usmernenie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho zverejnenia na webovom sídle www.opvai.sk.

2. Všeobecné podmienky

Sledovanie bonity subjektu je vykonávané prostredníctvom sledovania vybraných finančných ukazovateľov, využitím metód ex-ante finančnej analýzy a sledovaním vývoja týchto údajov v čase a ich umiestnenia v priestore porovnateľných subjektov.

Sledovanie bonity subjektu sa bude využívať v prípadoch, kedy tak určil SO v Usmernení k zabezpečeniu pohľadávky Poskytovateľa zo Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v rámci dopytovo – orientovaných projektov v platnom znení.

Subjekt, ktorý poskytuje zabezpečovací prostriedok (ďalej len „zabezpečovateľ“) musí splniť podmienky stanovené v tejto kapitole a kapitole 3 tohto usmernenia. Uvedené sa nevzťahuje na prípady, kedy je zabezpečovateľom banka¹.

Zabezpečovateľ musí splniť všetky nasledovné podmienky:

- a) je právnickou osobou založenou za účelom podnikania alebo fyzickou osobou založenou za účelom podnikania, pričom podnikaním sa rozumie činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku;
- b) jeho právna forma je akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, družstvo, európska spoločnosť, európske zoskupenie hospodárskych záujmov, európske družstvo alebo fyzická osoba-podnikateľ;
- c) je účtovnou jednotkou v zmysle zákona o účtovníctve² a má v registri účtovných závierok uložené individuálne účtovne závierky vedené v sústave podvojného účtovníctva za posledné tri nepretržité za sebou nasledujúce účtovné obdobia, ktoré predchádzajú účtovnému obdobiu, v ktorom sa poskytuje zabezpečovací prostriedok alebo vykonáva monitorovanie bonity zabezpečovateľa;
- d) žiadne z účtovných období podľa písm. c) nebolo účtovným obdobím kratším ako 12 mesiacov;
- e) počas účtovných období podľa písm. c) nedošlo k splynutiu, zlúčeniu ani rozdeleniu subjektu v zmysle Obchodného zákonníka;
- f) nie je v konkurze alebo reštrukturalizácii ani nebol v konkurze alebo reštrukturalizácii počas účtovných období podľa písm. c),
- g) nie je voči nemu vedená exekúcia ani iný výkon rozhodnutia,
- h) nie je spoločnosťou v kríze v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka³.

Overenie skutočností podľa predchádzajúcich bodov sa vykoná prostredníctvom údajov uvedených v účtovných závierkach zabezpečovateľa, Obchodnom registri, Živnostenskom registri, Registri úpadcov, Obchodnom vestníku a Centrálnom registri exekúcií. V prípade

¹ Bankou sa rozumie banka, zahraničná banka alebo pobočka zahraničnej banky v zmysle zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov alebo Eximbanka podľa zákona č. 80/1997 Z.z. o Exportno-importhnej banke Slovenskej republiky

² Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

³ § 67a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

potreby je SO oprávnený vykonať overenie príslušných skutočností aj iným spôsobom, vrátane vyžiadania si potrebnej dokumentácie od prijímateľa alebo ďalších subjektov.

3. Finančné ukazovatele

Zabezpečovateľmi môžu byť iba subjekty, ktoré majú dostatočnú bonitu. Bonita zabezpečovateľa sa sleduje prostredníctvom nasledovných ukazovateľov a modelov (ďalej len „ukazovatele“):

- Index bonity
- Celková zadlženosť aktív
- Obrat aktív
- Bežná likvidita
- Čistý pracovný kapitál

3.1. Definičné vymedzenie používaných ekonomických pojmov

V ďalšom texte sa používajú viaceré zaužívané ekonomické pojmy ako vstupy do výpočtu jednotlivých ukazovateľov. Z dôvodu zachovania porovnateľnosti výpočtov obsahuje nasledujúca tabuľka spôsob výpočtu týchto pojmov z účtovnej závierky pre veľkú a malú účtovnú jednotku (UZPODv14_1) a účtovnej závierky pre mikroúčtovnú jednotku (UZMUJv14_1). Výpočet je určený na úrovni riadkov z príslušnej účtovnej závierky, pričom jednotlivé výkazy sú rozlíšené písmenami S a V (S – súvaha, V – výkaz ziskov a strát, napr. S38 znamená riadok 38 súvahy, V07 znamená riadok 7 výkazu ziskov a strát). V prípade subjektov, ktoré používajú iný vzor účtovnej závierky je potrebné vo výpočtoch použiť riadky, ktoré svojou obsahovou náplňou zodpovedajú nižšie uvedeným riadkom.

Pojem	UZPODv14_1	UZMUJv14_1
aktíva	S01	S01
cudzie zdroje	S101 + S141	S34
tržby	V03 + V04 + V05	V02 + V03
finančné účty	S71	S22
krátkodobý majetok	S29 + S34 + S53 + S68 – S69 + S71 + S76 + S78	S13 + S15 + S17 + S21
krátkodobé záväzky	S122 + S136 + S139 + S140 + S143 + S145	S38 + S43 + S44 + S45
zásoby	S34	S15
celkové zdroje	S79	S24
hrubý zisk	V56	V35
výnosy	V02 + V29	V01 + V20

3.2. Index bonity

Index bonity predstavuje finančnú analýzu založenú na matematicko-štatistických metódach, ktorá komplexne posudzuje finančnú situáciu podniku. Hlavným cieľom indexu bonity je zhodnotiť finančnú situáciu (finančnú kondíciu) subjektu a prispieť tak k správne posúdeniu finančnej stability podniku a to aj s ohľadom na budúcu finančnú udržateľnosť subjektu.

Index bonity vychádza z historických údajov podniku, ktoré sú prezentované dosahovanými výsledkami podniku, vypovedajúcich o hospodárení podniku, o jeho majetkových pomeroch ako aj štruktúre financovania aktív podniku.

Údajmi vstupujúcimi do výpočtu indexu bonity sú nasledovné údaje:

- čistý pracovný kapitál,
- aktíva,
- celkové zdroje,
- cudzie zdroje,
- zásoby,
- hrubý zisk,
- výnosy.

Index bonity sa vypočítava za časové obdobie troch účtovných období.

Výpočet

$$Ib = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6 \text{ [koef.]}$$

kde:

Ib – index bonity

x_1 – Pomer čistého pracovného kapitálu k cudzím zdrojom

x_2 – Pomer celkových zdrojov k cudzím zdrojom

x_3 – Pomer hrubého zisku k celkovým zdrojom

x_4 – Pomer hrubého zisku k výnosom

x_5 – Pomer zásob k aktívam

x_6 – Pomer výnosov k celkovým zdrojom

Vyhodnotenie

Kritérium indexu bonity je splnené, ak sú splnené všetky nasledovné podmienky:

- index bonity za každé obdobie dosahuje minimálne hodnotu 2,
- hodnota indexu bonity vykazuje rast v oboch medzročných obdobiach alebo je hodnota indexu bonity v každom období vyššia ako 3.

3.3. Celková zadlženosť aktív

Celková zadlženosť aktív vyjadruje podiel cudzích zdrojov na financovaní majetku podniku.

Údaje vstupujúce do výpočtu sú nasledovné:

- cudzie zdroje,
- aktíva.

Celková zadlženosť sa vypočítava za časové obdobie troch účtovných období.

Výpočet

$$\text{Celková zadlženosť aktív} = \frac{\text{cudzie zdroje}}{\text{aktíva}} \times 100 \text{ [%]}$$

Vyhodnotenie

Kritérium celkovej zadlženosti aktív je splnené, ak sú splnené všetky nasledovné podmienky:

- celková zadlženosť aktív v žiadnom období nepresahuje 70 %,

- celková zadlženosť aktív v žiadnom z dostupných období⁴ nepresahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke,
- hodnota celkovej zadlženosti aktív vykazuje pokles v oboch medziročných obdobiach alebo je hodnota celkovej zadlženosti aktív v každom období nižšia ako 45 %.

3.4. Obrat aktív

Obrat aktív predstavuje aktivitu podniku. Do jeho výpočtu vstupujú:

- tržby,
- aktíva.

Obrat aktív sa vypočítava za časové obdobie troch účtovných období.

Výpočet

$$\text{Obrat aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktíva}} \text{ [koef.]}$$

Vyhodnotenie

Kritérium obratu aktív je splnené, ak sú splnené všetky nasledovné podmienky:

- obrat aktív v každom z dostupných období⁴ presahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke.

3.5. Bežná likvidita

Bežná likvidita (likvidita 2. stupňa) predstavuje schopnosť podniku splácať svoje záväzky. Údaje vstupujúce do výpočtu sú nasledovné:

- krátkodobý majetok,
- zásoby,
- krátkodobé záväzky.

Bežná likvidita sa vypočítava za časové obdobie troch účtovných období.

Výpočet

$$\text{Bežná likvidita} = \frac{\text{krátkodobý majetok} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé záväzky}} \text{ [koef.]}$$

Vyhodnotenie

Kritérium bežnej likvidity je splnené, ak sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

⁴ Dostupné obdobie je obdobie, za ktoré SO disponuje štatistickými údajmi za jednotlivé skupiny SK NACE, pričom spravidla disponuje údajmi za obdobia predchádzajúce predchádzajúcemu roku (napr. v roku 2018 za obdobie rokov 2016 a skorších). Ak je účtovným obdobím subjektu hospodársky rok, určí sa príslušnosť účtovnej závierky k štatistickému obdobiu nasledovne:

- účtovná závierka za hospodársky rok, ktorý sa začal v roku n-1 a skončil najneskôr 31. 5. roku n sa priradí k roku n-1,
- ostatné účtovné závierky sa priradia k roku n.

Splnenie podmienok viazaných na štatistické údaje za obdobie, za ktoré tieto nie sú dostupné sa overí následne v rámci monitorovania bonity zabezpečovateľa. Ak sa ukáže, že tieto podmienky nie sú splnené, zabezpečovací prostriedkov od tohto zabezpečovateľa bude potrebné nahradiť/doplniť iným zabezpečovacím prostriedkom. Štatistické údaje o odvetviach SO získava z publikácie Stredné hodnoty finančných ukazovateľov ekonomických činností v Slovenskej republike za príslušný rok vydávanej spoločnosťou CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o.

- bežná likvidita v každom z dostupných období⁴ presahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke,
- bežná likvidita v každom účtovnom období dosahuje aspoň hodnotu 1.

3.6. Čistý pracovný kapitál

Čistý pracovný kapitál predstavuje pohľad na vzájomný vzťah medzi majetkom podniku a zdrojmi jeho krytia. Údaje vstupujúce do výpočtu sú nasledovné:

- krátkodobý majetok,
- krátkodobé záväzky.

Čistý pracovný kapitál sa vypočítava za časové obdobie troch účtovných období.

Výpočet

$$\text{ČPK} = \text{krátkodobý majetok} - \text{krátkodobé záväzky} \text{ [EUR]}$$

Vyhodnotenie

Kritérium čistého pracovného kapitálu je splnené, ak sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

- čistý pracovný kapitál je v každom účtovnom období kladný.

4. Hodnota zabezpečovacieho prostriedku

Vzhľadom na to, že zabezpečovacie prostriedky uvedené v kapitole 1 predstavujú možný budúci záväzok, ktorý bude splatný v krátkom časovom období a bude krytý zo zdrojov vytvorených vlastnou činnosťou zabezpečovateľa, postupuje sa pri posudzovaní akceptovateľnosti hodnoty zabezpečovacieho prostriedku nasledovne:

1. hodnota zabezpečovacieho prostriedku sa pripočíta k hodnote krátkodobých záväzkov z poslednej účtovnej závierky zabezpečovateľa,
2. s použitím takto získanej hodnoty a ostatných hodnôt z poslednej účtovnej závierky zabezpečovateľa sa vypočítajú ukazovatele:
 - a. index bonity,
 - b. celková zadlženosť aktív,
 - c. bežná likvidita,
3. v prípade, ak takto vypočítané ukazovatele spĺňajú nasledovné podmienky:
 - a. index bonity dosahuje najmenej hodnotu 2,
 - b. celková zadlženosť aktív nepresahuje hodnotu 70 %,
 - c. celková zadlženosť aktív sa nezvýšila o viac ako 20 %,
 - d. bežná likvidita dosahuje najmenej hodnotu 1,

hodnota zabezpečovacieho prostriedku je akceptovateľná, v opačnom prípade nie je možné zabezpečovací prostriedok v tejto výške od tohto zabezpečovateľa akceptovať.

5. Monitorovanie bonity zabezpečovateľa

Bonita zabezpečovateľa je ovplyvnená jeho činnosťou v čase, preto je potrebné zabezpečiť pravidelné monitorovanie bonity zabezpečovateľa s cieľom včas odhaliť prípady, kedy tento prestane spĺňať nastavené kritériá alebo sa jeho situácia zmení spôsobom, že už nie je možné akceptovať hodnotu ním poskytovaného zabezpečovacieho prostriedku v pôvodnej výške.

Monitorovanie bonity zabezpečovateľa sa vykonáva do skončenia obdobia udržateľnosti projektu v zmysle platnej a účinnej zmluvy o poskytnutí NFP. Ak subjekt prestane poskytovať zabezpečovací prostriedok skôr ako dôjde k skončeniu obdobia udržateľnosti projektu (napr. preto, lebo ním poskytovaný zabezpečovací prostriedok bol nahradený iným spôsobom zabezpečenia alebo bol tento zabezpečovateľ nahradený iným zabezpečovateľom), monitorovanie zabezpečovateľa sa ukončí momentom skončenia poskytovania zabezpečovacieho prostriedku.

Monitorovanie bonity zabezpečovateľa sa vykonáva v nasledovných obdobiach:

- a) po uložení ďalšej účtovnej závierky zabezpečovateľa do registra účtovných závierok (v termíne do 2 mesiacov od jej sprístupnenia vo verejnej alebo neverejnej časti registra účtovných závierok),
- b) po získaní štatistických údajov o odvetviach za ďalší rok (v termíne do 2 mesiacov od ich obstarania).

Prijímateľ je povinný informovať SO o termíne uloženia každej ďalšej účtovnej závierky zabezpečovateľa do registra účtovných závierok v termíne do 5 pracovných dní od uloženia tejto účtovnej závierky v registri účtovných závierok. Uložením účtovnej závierky do registra účtovných závierok sa pre účely tohto usmernenia rozumie zaslanie účtovnej závierky daňovému úradu.

V rámci monitorovania bonity zabezpečovateľa podľa písm. a) sa overí, či zabezpečovateľ spĺňa podmienky stanovené v kapitole 2 tohto usmernenia, a ak áno, vykoná sa nový výpočet všetkých ukazovateľov podľa kapitoly 3 a vyhodnotí sa splnenie všetkých nasledovných podmienok:

- index bonity je vyšší ako 2, a zároveň
 - je vyšší ako index bonity v predchádzajúcom účtovnom období, alebo
 - je vyšší ako 3,
- celková zadlženosť aktív nepresahuje 70 %, a zároveň
 - je nižšia ako celková zadlženosť aktív v predchádzajúcom období, alebo
 - je nižšia ako 45 %,
- bežná likvidita je vyššia ako 1,
- čistý pracovný kapitál je kladný.

V rámci monitorovania bonity zabezpečovateľa podľa písm. b) sa doplnia vypočítané ukazovatele podľa predchádzajúceho odseku štatistickými údajmi za príslušný rok a vyhodnotí sa splnenie nasledovných podmienok:

- celková zadlženosť aktív nepresahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke,
- obrat aktív presahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke,
- bežná likvidita presahuje medián odvetvia na úrovni skupiny kódu SK NACE uvedeného v príslušnej účtovnej závierke.

Ak to dostupnosť údajov umožňuje, je možné vykonať monitorovanie bonity zabezpečovateľa podľa písm. a) a b) spolu. V prípade, že pri vyhodnocovaní bonity zabezpečovateľa podľa kapitoly 3 neboli k dispozícii štatistické údaje za niektoré zo sledovaných období, vyhodnotí sa splnenie relevantných kritérií v rámci monitorovania bonity

zabezpečovateľa podľa písm. b) po obstaraní príslušných štatistických údajov v lehote do 2 mesiacov od ich obstarania.

V prípade, že sa pri monitorovaní bonity zabezpečovateľa v ktoromkoľvek období preukáže, že nespĺňa ktorékoľvek z určených kritérií podľa kapitoly 2 alebo kapitoly 3 tohto usmernenia, nie je takéhoto zabezpečovateľa možné ďalej považovať za akceptovateľný subjekt a ním poskytovaný zabezpečovací prostriedok musí byť nahradený alebo doplnený iným zabezpečovacím prostriedkom v lehote určenej SO.

Súčasne s monitorovaním bonity zabezpečovateľa podľa písm. a) sa vykoná aj monitorovanie hodnoty zabezpečovacieho prostriedku, pričom sa postupuje v zmysle kapitoly 4 tohto usmernenia. Ak sa preukáže, že hodnota zabezpečovacieho prostriedku nie je akceptovateľná, je potrebné doplniť/využiť iný zabezpečovací prostriedok v lehote určenej SO.